

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

AUSTRALIEN – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 31 december 2021

I. SAMMANFATTNING

Australien är en väl utvecklad federal demokrati och rättsstat. Skyddet för de mänskliga rättigheterna är gott. Samhällsklimatet är öppet, med oberoende medier och stark yttrandefrihet.

Rättsstatens principer upprätthålls väl. Domstolsväsendet är oberoende och välfungerande. Rättshjälp garanteras.

Civilsamhället är livaktigt och oberoende organisationer kan fritt bedriva verksamhet i landet.

Australien är ett ekonomiskt välmående land och levnadsstandarden är överlag hög. Utbildning och sjukvård är tillgängliga för alla och håller god kvalitet. Landet har en väl fungerande korruptionslagstiftning.

Sedan 2013 bedriver Australien insatsen *Operation Sovereign Borders* som syftar till att minska antalet personer som irreguljärt och utan giltig visering tar sig till Australien för att söka asyl samt till att bekämpa människosmuggling. Programmet har kritiserats av FN:s flyktingorgan och människorättsorganisationer för att inte fullt ut respektera flyktingars och migranternas rättigheter. En del av kritiken handlar om att det inte finns några borte tidsgränser för hur länge personer kan hållas i förvar, vilket är särskilt problematiskt när det gäller minderåriga.

Australiens urfolk har genom historien varit utsatta för omfattande diskriminering och deras rättigheter har varit kringskurna. Trots att diskriminering på grund av etnicitet och ursprung idag är förbjuden och trots att en rad åtgärder vidtagits, föreligger fortfarande betydande skillnader avseende exempelvis hälsa, utbildning, sysselsättning och levnadsstandard jämfört med den övriga befolkningen. Personer som tillhör urfolk är kraftigt överrepresenterade i landets fängelser, vilket de senaste åren blivit föremål för debatt.

Våld mot kvinnor, inklusive sexuellt våld, är ett problem som uppmärksammas alltmer. Kvinnor som tillhör urfolk är överrepresenterade bland de som utsätts. Abort är sedan 2021 avkriminaliserat i alla delstater.

Australien har fått kritik för att barn kan hållas straffrättsligt ansvariga och dömas till fängelse redan från tio års ålder. Reformen pågår för att höja straffbarhetsåldern till tolv år. Vissa former av våld är fortsatt tillåtna.

Diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är förbjuden. Samkönade äktenskap är tillåtna och samkönade vårdnadshavare har samma rättigheter som andra vad gäller exempelvis familjerätt och socialförsäkringsfrågor. Tvångssterilisering av personer med funktionsnedsättning är fortsatt lagligt under vissa omständigheter.

Australien har ratificerat flertalet av Internationella arbetsorganisationens (ILO) centrala konventioner. Australien har en reglerad federal minimilön. Arbetstagare har rätt att organisera sig fackligt.

Regeringen har under covid-19-pandemin vidtagit en rad åtgärder för att stoppa och minska smittspridningen. Smittskyddsåtgärderna har under perioder kringskurat människors rörelsefrihet och vardagsliv. Bland annat har medborgare förvägrats utresa ur landet och karantänssystemet har inneburit svårigheter för australiska medborgare som velat återvända till Australien från utlandet.

II. RÄTTSSTATENS PRINCIPER

Australien är en väl utvecklad federal demokrati och rättsstat.

Författningen garanterar ett oberoende federalt domstolsväsende och domstolarnas självständighet upprätthålls också i praktiken, såväl på federal- som på delstatsnivå. Federala domare utses av regeringen och kan endast avsättas vid bevisad misskötsel eller oförmåga. Efterlevnaden av nationell lagstiftning är god och rättsliga avgöranden verkställs. Myndigheternas integritet och funktionalitet upprätthålls väl. Enskilda kan vända sig till ombudsmannainstitutioner vid upplevda kränkningar eller missförhållanden.

I *World Justice Project* rättstatsindex 2021 rankas Australien på plats 13 av 139 granskade stater. Placeringen är en indikation på att landet har väl fungerande kontrollmekanismer och överprövningsinstanser i händelse av överträdelser.

Korruptionsnivån är i internationell jämförelse låg. I *Transparency Internationals* index över upplevd korruption 2021 rankas Australien på plats 18 av 180 granskade stater. Regelverket som styr donationer till politiska partier och enskilda politiker har emellertid kritiserats för att vara intransparent och inte ge allmänheten tillräcklig insyn.

Rättssäkerhet

Domstolarna är oberoende, opartiska och välfungerande på samtliga nivåer. Rättegångar är offentliga; domar och beslut kan överklagas. Staten tillhandahåller rättshjälp till personer som inte själva kan finansiera juridiskt ombud.

Australisk lagstiftning medger att myndigheter vidtar tvångsåtgärder som användning av husarrest, förebyggande internering och elektronisk övervakning redan vid misstanke om terroristbrott. Åtgärderna ska föregås av beslut i domstol och kan gälla i upp till ett år utan att formell brottsmisstanke delges. Bevis kan sekretessbeläggas och undanhållas misstänkta och deras juridiska ombud.

Straffrihet och ansvarsutkrävande

Det finns inga indikationer på att straffrihet förekommer i Australien. Generalguvernören kan under vissa omständigheter benåda dömda personer men denna befogenhet används sällan.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Australien är en konstitutionell monarki. Den brittiska monarken är statschef och representeras av en generalguvernör vars roll är representativ och ceremoniell.

Australien är en federal statsbildning med nio olika lagstiftningar; en federal, sex delstatliga och två territoriella. De sex delstaterna New South Wales, Queensland, South Australia, Tasmania, Victoria och Western Australia och de två territorierna Australian Capital Territory och Northern Territory har egna folkvalda parlament och regeringar med långtgående befogenheter. Maktfördelningen mellan de olika lagstiftningarna regleras i grundlagen. De federala lagarna är tillämpliga i hela Australien och har företräde framför lagstiftningen i delstaterna och territorierna.

Landets demokrati är välfungerande, såväl på delstatlig som på federal nivå. Valen är fria och rättvisa. Australien hamnar högt i flera internationella demokratiindex.

Den lagstiftande församlingen på federal nivå består av två kamrar, representanthuset och senaten. Val äger rum minst vart tredje år. De 150 ledamöterna i representanthuset väljs i enmansvalkretsar. De 76 ledamöterna i senaten väljs inom varje delstatskvot enligt ett proportionerligt system. Det parti eller den partikonstellation som har majoritet i representanthuset bildar regering. Australien har ett välfungerande flerpartisystem med ett flertal partier representerade i parlamentet. Historiskt har samtliga regeringsskiften skett under ordnade och grundlagsenliga former. Kvinnor utgör 53 procent av ledamöterna i senaten och 31 procent av representanhusets ledamöter. Nio av 30 federala ministrar är kvinnor.

Rösträttsåldern är 18 år. Valdeltagande är obligatoriskt. Uteblivet röstdeltagande straffas med ringa böter förutsatt att giltigt förhinder inte föreligger. Personer som avtjänar ett fängelsestraff på mer än tre år förlorar tillfälligt sin rösträtt till dess att straffet är avtjänat.

Efter en rad uppmärksammade fall av kinesiska påverkansförsök, pågår en diskussion kring utländsk otillbörlig påverkan på det demokratiska systemet. Australien har vidtagit ett antal åtgärder för att motverka detta. Det handlar såväl om ny lagstiftning som riktlinjer för universiteten och aktivt myndighetsengagemang för att synliggöra och motverka utländsk inblandning.

Det civila samhällets utrymme

Australien har ett öppet samhällsklimat där kritik av makthavare tillåts och fri opinionsbildning råder. Civilsamhället är livaktigt. Oberoende organisationer, till exempel för mänskliga rättigheter, kan fritt bedriva verksamhet i landet.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Respekten för rätten till liv och kroppslig integritet regleras i lag. Alla former av tortyr är förbjudna. Australien har ratificerat det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr rörande förebyggande av tortyr. Det förekommer inga rapporter om tortyr i Australien.

Förhållandena på landets fängelser är generellt goda och få rapporter om missförhållanden förekommer. Överbeläggning är ett problem i vissa delstater. Antalet frihetsberövade per 100 000 invånare är 212 och 92 procent av dessa är män. Personer som tillhör urfolk är kraftigt överrepresenterade i landets fängelser.

Människohandel är förbjuden, men förekommer. Det rör sig främst om kvinnor som utnyttjas för sexuella ändamål och män som utnyttjas för tvångsarbete inom exempelvis jordbruk eller byggindustri. Tvångsäktenskap förekommer. Australien antog 2018 en ny lagstiftning, *Modern Slavery Act*, som bland annat ålägger större företag att årligen rapportera om sitt arbete för att förebygga människohandel. Få företag har rapporterat missförhållanden. En översyn av lagstiftningen pågår.

Dödsstraff

Dödsstraffet avskaffades federalt 1973. Tolv år senare var det helt avskaffat i alla delstater och territorier. Federal lagstiftning från 2010 förbjuder delstater och territorier att återinföra dödstraff. Den inhemska opinionen mot dödstraff är stark.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Rätten till frihet och personlig säkerhet garanteras i grundlagen och respekteras av myndigheter. Den personliga säkerheten är generellt god i hela landet. I syfte att begränsa smittspridningen av covid-19 begränsades rörelsefriheten under pandemin i perioder kraftigt. In- och utreseförbud har periodvis varit i kraft, och även omfattat medborgare.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Yttrande-, press och informationsfrihet upprätthålls. Det finns inget uttryckligt grundlagsskydd för dessa rättigheter, men Högsta domstolen har slagit fast att fri politisk debatt är en oundgänglig del av det representativa politiska system som grundlagen stadfäster.

Australien har ett rikt utbud av oberoende och fri media med såväl statligt som privat ägande. Privatägd media är starkt koncentrerad till två stora koncerner, *News Corporation* och *Fairfax Media*. I *Reportrar utan gränsers* senaste pressfrihetsindex rankas Australien på plats 39 av 180 granskade stater. Journalister kan verka fritt.

Enligt *Freedom of Information Act* från 1982 har medborgare rätt att ta del av information från myndigheter. En oberoende institution, *The Office of the Australian Information Commissioner*, övervakar genomförandet av lagstiftningen.

Internet är fritt och ocensurerat. Tillgången till uppkoppling är god. Lagstiftning möjliggör blockering av webbsidor vars huvudsakliga syfte är att underlätta piratkopiering, uppmuntra terrorism eller sprida olagligt material.

Rätten till mötes- och föreningsfrihet

Mötes- och föreningsfriheten har starkt skydd, inklusive rätten att ansluta sig till politiska och fackliga organisationer och religiösa samfund.

Föreningslivet är rikt.

Mötesfriheten kan begränsas med hänvisning till nationell eller allmän säkerhet. Under pandemin har restriktioner i den fysiska mötesfriheten införts i syfte att begränsa smittspridningen av covid-19.

Religions- och övertygelsefrihet

Grundlagen garanterar religionsfrihet och alla religiösa samfund kan verka fritt. År 2021 introducerade regeringen ett nytt lagförslag i syfte att stärka skyddet mot diskriminering på grund av religionstillhörighet.

Lagförslaget har kritiserats för att potentiellt möjliggöra diskriminering av exempelvis hbtqi-personer utifrån religiös övertygelse. Lagförslaget har ännu inte antagits av parlamentet.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Australien har ratificerat samtliga av den Internationella arbetsorganisationens (ILO) centrala konventioner, förutom konventionen om minimiålder för arbete. Övergripande federal arbetslagstiftning kompletteras av lagstiftning på delstatsnivå.

Australien får betyg tre av fem i den internationella fackliga samarbetsorganisationen *ITUC:s Global Rights Index 2021*, vilket innebär att regelbundna överträdelser av arbetstagares rättigheter förekommer.

Fair Work Commission bestämmer den nationella minimilönen. Lönen uppdateras på årsbasis och var 20,33 australiska dollar per timme (motsvarande cirka 130 svenska kronor) år 2021. Den reglerade maxarbetsiden är normalt 38 timmar per vecka. Arbetstagare har rätt till minst fyra veckors betald semester per år.

Ett barns ”huvudsakliga vårdnadshavare” har rätt till 18 veckors betald föräldraledighet. Som ”huvudsaklig vårdnadshavare” räknas normalt barnets mamma. Övrig vårdnadshavare har rätt till två veckors betald

föräldraledighet. Föräldrar har därtill gemensamt rätt till upp till 24 månaders obetald föräldraledighet.

Arbetslagstiftning ger skydd mot diskriminering på grund av etnicitet, kön, sexuell läggning, religiös tillhörighet och funktionsnedsättning. Genomförandet av lagstiftningen är generellt gott. Enskilda som upplever diskriminering kan vända sig till *Fair Work Ombudsman*.

Den öppna arbetslösheten var 4,6 procent i slutet av 2021. Arbetslösheten är ungefär lika hög bland kvinnor som bland män. Ungdomar är arbetslösa i betydligt högre utsträckning än andra. Arbetslösheten bland personer som tillhör urfolk är närmare fyra gånger högre än för befolkningssnittet och sysselsättningsgraden är markant lägre.

Arbetskraftsinvandringen till Australien har varit stor, men har minskat de senaste åren till följd av covid-19-pandemin. Vissa sektorer, exempelvis jordbruket, engagerar ett stort antal migrantarbetare på säsongsbasis. Flertalet migrantarbetare kommer från Stilla-havsländerna och Sydostasien. Viss kritik har framförts från exempelvis människorättsorganisationer kring arbetsvillkoren för migrantarbetarna. Ett stort ansvar för migrantarbetares arbets- och levnadsvillkor faller på arbetsgivaren.

Den australiska statens kommission för mänskliga rättigheter arbetar för att öka medvetenheten kring mänskliga rättigheter i näringslivet.

Rätten till bästa uppnåeliga fysiska och mentala hälsa

Australien har ett välutvecklat sjukvårdssystem. Alla invånare har tillgång till grundläggande, subventionerad sjukvård. Hälsoläget är generellt gott. Luft- och vattenkvalitet är allmänt god. Befolkningen är generellt väl vaccinerad, inklusive mot covid-19.

Den förväntade livslängden för kvinnor är drygt 85 år och för män 81 år. Personer som tillhör urfolk har betydligt lägre förväntad livslängd och sämre generell hälsostatus än andra medborgare.

Mödra- och förlossningsvård håller generellt god standard. Mödra- och barnadödligheten är låg, sex dödsfall per 100 000 födslar respektive fyra dödsfall per 1 000 levande födda barn.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är skyddade i Australien. Tillgången till preventivmedel är god. Abortlagstiftningen regleras på delstatsnivå och abort är sedan 2021 avkriminaliserad i samtliga delstater. Det finns vissa skillnader mellan delstaterna vad gäller hur långt in i graviditeten som abort är tillåtet. Ingreppet subventioneras genom sjukvårdsförsäkringen. I vissa delstater krävs två läkares godkännande för abort.

Rätten till utbildning

Skolplikt råder för alla barn mellan 6 och 16 år. Flickor och pojkar har samma rätt till utbildning. Utbildningen är avgiftsfri i kommunala skolor. Förskola är kostnadsbelagd. Utbildningen håller god kvalitet, även om vissa regionala skillnader förekommer. Enligt PISA-resultaten från 2018 presterar australiska skolelever över OECD:s genomsnitt i samtliga ämnen.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

Australien rankas på åttonde plats i UNDP:s index över mänsklig utveckling för 2020. Enligt *Australian Council for Social Service* 2020 levde dock drygt 13 procent av Australiens befolkning och 17 procent av landets barn under den internationella fattigdomsgränsen, det vill säga i ett hushåll vars inkomst är lägre än 50 procent av medianinkomsten i det egna landet.

Australien har en hög urbaniseringsgrad, 90 procent av befolkningen lever i städer. Personer som bor på landsbygden har generellt en lägre levnadsstandard, svårare arbetsmarknad och sämre tillgång till offentliga tjänster.

Personer som tillhör urfolk har generellt lägre inkomster, högre arbetslöshet och lägre socioekonomisk status än övriga medborgare. Den genomsnittliga livslängden för personer som tillhör urfolk är närmare tio år under befolkningsgenomsnittet.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

Kvinnors och flickors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna är överlag gott. Diskriminering på grund av kön förbjöds 1984.

Australien var ett av de första länderna att ratificera FN:s konvention om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor. Landet har fortfarande kvar två reservationer mot konventionen vilka rör betald föräldraledighet respektive stridsuppgifter i försvarsmakten.

Australiens övergripande lagstiftning för att främja jämställdhet och kvinnors rättigheter är *Sex Discrimination Act* (SDA). Avsnitt 38 i SDA möjliggör för vissa undantag där diskriminering kan rättfärdigas utifrån religiös övertygelse.

Principen om lika lön för lika arbete infördes i början av 1970-talet. Löneskillnaderna mellan män och kvinnor har successivt minskat över tid. Enligt Australiens myndighet för jämställdhet på arbetsplatsen tjänar kvinnor alltså i genomsnitt cirka 14 procent mindre än män. Kvinnor utför mer obetalt arbete, exempelvis i hemmet. Kvinnors pensionsavsättningar är över lag mindre än mäns.

Australien har vidtagit åtgärder i syfte att förbättra kvinnors ställning på arbetsmarknaden, inklusive ett rapporteringskrav för större företag kring jämställdhetsåtgärder.

Kvinnor är underrepresenterade i ledande positioner inom näringslivet och på sina håll även i politiken. Andelen kvinnor i styrelser för landets 200 största företag har ökat och är idag över 30 procent.

Våld mot kvinnor förekommer och uppmärksammas. En tredjedel av alla kvinnor och flickor över 15 år uppger att de utsatts för fysiskt våld och en femtedel att de utsatts för sexuellt våld. Kvinnor och flickor som tillhör urfolk är särskilt utsatta. Strikta isoleringsåtgärder under coronapandemin bedöms ha bidragit till att förekomsten av våld mot kvinnor och annat våld i nära relationer har ökat.

Barnets rättigheter

Alla barn har rätt till utbildning och kostnadsfri sjukvård.

Vårdnadshavare har rätt att använda vissa typer av fysiskt disciplinerande åtgärder mot sina barn förutsatt att dessa inte skadar barnet.

Barnmisshandel och sexuella övergrepp mot barn förekommer. Brotten är vanligare bland personer som tillhör urfolk. Sexuellt utnyttjande inklusive barnpornografi är olagligt och straffas med sju till 25 års fängelse.

Regeringen har utarbetat ett tio-årigt ramverk för att stärka barnets rättigheter.

Barn är straffrättsligt ansvariga och kan dömas till fängelse från tio års ålder, vilket har kritiserats av FN och människorättsorganisationer. En översyn av straffrättsåldern pågår och delstaternas justitieministrar har kommit överens om att utarbeta ett förslag om att höja straffrättsåldern till tolv år. År 2020 dömdes cirka 500 barn under 13 års ålder till fängelse. Majoriteten av de dömda barnen tillhörde urfolk.

Australien har reserverat sig mot artikel 37(c) i barnkonventionen, i vilken det anges att barn och ungdomar endast ska frihetsberövas som en sista utväg.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Urfolken aboriginer och personer med ursprung från öarna i Torres sund utgör omkring tre procent av Australiens befolkning. Australiens urfolk har genom historien varit utsatta för omfattande diskriminering och deras rättigheter har varit kringskurna. Idag har personer som tillhör urfolk fullvärdiga medborgerliga rättigheter och diskriminering på grund av ras, hudfärg, ursprung och etnisk bakgrund är förbjuden i lag. Trots detta föreligger fortfarande betydande skillnader mellan personer som tillhör urfolk och övriga delar av befolkningen avseende till exempel hälsa, medellivslängd, sysselsättning och levnadsstandard. Socioekonomiska faktorer är den främsta anledningen till dessa skillnader, bland annat lägre utbildningsnivå, större andel med missbruksproblematik och sämre tillgång till sjukvård (bland annat på grund av längre avstånd, höga kostnader och tidigare upplevd rasism). Aboriginerna är kraftigt

överrepresenterade i landets fängelser, där de utgör drygt en fjärdedel av de intagna.

Regeringen har lanserat en rad projekt och initiativ för att minska klyftorna mellan personer som tillhör urfolk och den övriga befolkningen. Inom vissa områden har framsteg gjorts, exempelvis har barnadödligheten minskat och utbildningsgraden ökat bland personer som tillhör urfolk. Inom hälsa och sysselsättning har situationen inte förbättrats nämnvärt.

Urfolk erkänns inte i Australiens grundlag. Förslag om ett uttryckligt erkännande eller omnämnande har presenterats men försvåras av att en förändring av grundlagen kräver en folkomröstning. Även andra förslag som syftar till att stärka urfolks representation har lyfts. Ett arbete pågår för att etablera en konsultationsstruktur för urfolk. Fem ledamöter som tillhör urfolk valdes in i parlamentet år 2019, vilket motsvarar drygt två procent av samtliga ledamöter.

Hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter

Diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är förbjudet. Samkönade äktenskap är legaliserade och samkönade par har samma rättigheter som övriga vad gäller exempelvis ledighet för vård av gemensamt barn, skatteavdrag, socialbidrag och pensioner.

Hbtqi-personer kan leva öppet i Australien och aktivt delta i det offentliga livet. Vålds- och hatbrott mot hbtqi-personer är inte vanligt förekommande.

Avsnitt 38 i *Sex Discrimination Act* tillåter viss diskriminering mot hbtqi-personer utifrån religiös övertygelse.

Flyktingars och migranternas rättigheter

Australien tog 2019–2020 emot drygt 13 000 personer inom ramen för sitt program för flyktingar och humanitärt skydd. För 2021–2022 har 13 750 platser avsatts. De flesta som beviljas asyl inom ramen för detta system är kvotflyktingar, som processas genom FN:s flyktingorgan UNHCR. Övriga personer som erbjuds skydd på humanitär grund har

ofta någon koppling till Australien. De som vidarebosätts inom programmet får permanent uppehållstillstånd och har god tillgång till sociala trygghetssystem, och integrationsprogram som håller hög internationell standard. Arbetslösheten bland asylinvandrare är relativt låg.

Den sammantagna nettoinvandringen är betydligt större och består främst av arbetskraftsinvandring och studenter. Säsongsarbetare, exempelvis inom jordbruket, är en annan viktig kategori. Covid-19-pandemin och det inreseförbud som tillfälligt infördes i syfte att begränsa smittspridningen har kraftigt påverkat migrantvolymerna under 2020–2021.

Sedan 2013 bedriver Australien insatsen *Operation Sovereign Borders* som syftar till att minska antalet personer som irreguljärt och utan giltig visering tar sig till Australien för att söka asyl samt till att bekämpa människosmuggling. Fartyg och mindre båtar som irreguljärt försöker ta sig till Australien stoppas av den australiska försvarsmakten och omdirigeras till internationellt vatten. Sedan operationen inleddes har antalet båtar som försökt nå Australien irreguljärt minskat kraftigt. Australien hävdar med emfas att man respekterar principen om *non-refoulement*, det vill säga att personer inte återförs till länder där de riskerar dödsstraff, tortyr, förföljelse eller andra allvarliga kränkningar.

Australien har likväl fått betydande kritik av UNHCR och människorättsorganisationer för programmet. En del av kritiken handlar om att det inte finns några borte tidsgränser för hur länge personer får hållas i förvar, vilket är särskilt problematiskt när det gäller minderåriga. Som en följd av kritiken har Australien avvecklat flera av de processcenter för flyktingar och irreguljära migranter, som upprättats bland annat på Nauru och i Papua Nya Guinea. Sedan slutet av 2019 befinner sig inga personer i processcentret i Nauru. De personer vars asylsökningar utreds alternativt väntar på vidarebosättning lever ute i samhället. Avtalet med Nauru förlängdes 2021. Australien kan frihetsberöva personer som tagit sig till Australien utan giltiga inresedokument tills en temporär visering utfärdas, alternativt utvisas personerna. Migranter som anses utgöra en säkerhetsrisk hålls i förvar på bland annat Julön, som är en del av

Australien. Huvuddragen i migrationspolitiken har starkt stöd från höger till vänster i det australiska parlamentet.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Diskriminering av personer med funktionsnedsättning är förbjudet. Lagen *Disability Discrimination Act* syftar till att motverka diskriminering av personer med funktionsnedsättning och till att skapa förståelse i samhället för att personer med funktionsnedsättningar har samma rättigheter som övriga medborgare.

Sysselsättningsgraden är betydligt lägre bland personer med funktionsnedsättning än bland den övriga befolkningen. Inkomsterna är också betydligt lägre och fattigdom är vanligare bland personer med funktionsnedsättning. Många personer med funktionsnedsättning upplever problem i vardagen, exempelvis rapporterar 1,2 miljoner personer att de har problem att använda allmänna transporter på grund av bristande tillgänglighetsanpassning.

Tvångssterilisering av personer med funktionsnedsättning är fortsatt laglig i Australien under vissa omständigheter. Detta har kritiserats av bland annat FN:s kommitté för avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor samt av flera av FN:s medlemsstater vid landgranskningen av Australien (Universal Periodic Review). Antalet genomförda tvångssteriliseringar är lågt. Australien har anfört att steriliseringar endast sker med den berörda personens samtycke eller med tillstånd från domstol då personen inte har möjlighet att ge samtycke.

Australien har antagit en strategi för att genomföra konventionen för personer med funktionsnedsättning, *National Disability Strategy 2021–2031*. Strategin har utarbetats i samarbete med personer med funktionsnedsättning, familjemedlemmar till personer med funktionsnedsättning och vårdpersonal. Australien har även ett särskilt hälsovårdsprogram för personer med funktionsnedsättning, *National Disability Insurance Scheme*.

VII. Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Australien

I de flesta rättighetsfrågor delar Sverige och Australien värderingar och prioriteringar. Sverige och EU samarbetar nära med Australien i multilaterala sammanhang för att skydda och främja de mänskliga rättigheterna.

Sverige deltog aktivt i den senaste översynen av Australien i FN:s universella granskningsmekanism 2021. Sverige rekommenderade Australien att lagstifta mot tvångssterilisering, att höja straffrättsåldern till minst 14 år samt att öka ansträngningarna för att stärka rättigheterna för personer som tillhör urfolk. Australien deltar aktivt i granskningsmekanismens översyn av andra länder.

Sverige och Australien har samsyn kring vikten av demokrati och rättsstatens principer. Utbyte och dialog sker på olika nivåer, inklusive besök och samtal mellan både politiker och tjänstemän. Regeringens demokratisatsning, som går ut på att Sverige i alla sammanhang ska stå upp för demokratiska principer, arbeta för att stärka demokratin och uttrycka kritik när den brister, gäller också i förhållande till Australien och slår igenom i bland annat den svenska ambassadens arbete.

FN:s flyktingorgan UNHCR har ett kontor i Canberra. Kontoret arbetar för att främja flyktingars rättigheter i Australien och andra länder i regionen. Kontoret samarbetar även med Australien i frågor rörande vidarebosättning av flyktingar.

VIII. RATIFICERING AV CENTRALA KONVENTIONER OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (*International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR*) ratificerades år 1980. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och

det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet ratificerades år 1991 respektive år 1990.

Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (*International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, ICESCR) ratificerades år 1975. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt är Australien inte part till.

Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (*International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*, ICERD) ratificerades år 1975.

Konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor (*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*, CEDAW) ratificerades år 1983. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2008.

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, (*Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, CAT) ratificerades år 1989. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr ratificerades år 2017.

Konventionen om barnets rättigheter, (*Convention on the Rights of the Child*, CRC) ratificerades år 1990. Det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter och det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2006 respektive år 2007.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (*Convention on the Rights of Persons with Disabilities*, CRPD) ratificerades år 2008.

Internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden (*International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance*, ICED) är Australien inte part till.

1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning (*Convention Relating to the Status of Refugees, 1951 Refugee Convention*) ratificerades år 1954. Det tillhörande protokollet ratificerades år 1973.

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (*Rome Statute of the International Criminal Court*) ratificerades år 2002.